

Actieve en coöperatieve werkvormen voor in de kring

Dans en ren naar het juiste kaartje/voorwerp

Print verschillende afbeeldingen en verdeel ze door de ruimte (zorg voor meerdere kaartjes van een voorwerp, om te voorkomen dat straks 30 kinderen naar één plaatje moeten rennen).

Bekijk de plaatjes met de kinderen voordat je begint.

Start vervolgens de muziek en laat de kinderen door de ruimte dansen.

Wanneer je de muziek stopt roep je één van de kaartjes. De kinderen moeten het desbetreffende kaartje vinden.

Hoepels

Leg allerlei hoepels neer in de kring/klas met hierin de kaartjes of voorwerpen passend bij de les. De kinderen springen door de hoepels en benoemen wat ze voor kaartje/voorwerp zien. Hiermee herhalen ze de woordenschatwoorden.

Vliegenmepspel

Noem een woord. De kinderen slaan met de vliegenmepper zo snel mogelijk op het juiste plaatje. Tip: doe dit in kleine groepjes, zodat alle kinderen actief mee kunnen doen.

Bingo

Iedere leerling krijgt een bingokaart met daarop de plaatjes die in de les aan bod zijn gekomen. Leg op tafel alle losse plaatjes neer. De kinderen draaien om en om een kaartje om. Staat het plaatje op je bingokaart dan mag je het afstrepen. Wie heeft als eerst zijn kaart vol?

Je kunt bingo ook spelen tijdens het voorlezen van een verhaal of bekijken van een filmpje. Maak een bingokaart met woorden die in het verhaal of filmpje voorkomen en laat de leerlingen tijdens het verhaal of filmpje de woorden afstrepen.

Wijs aan

Zeg de letters los van elkaar en laat de kinderen aanwijzen wat ze horen. Wijs eens aan:

Je a-r-m, je b-ui-k, je l-i-p, je s-o-k, je d-ui-m, je sch-oe-n, je tr-ui, je h-aa-r, je arm, je b-ee-n, je oo-r, je oo-g, je k-i-n, je r-o-k, etc.

Puzzels

Verdeel de kinderen in groepjes. Geef elk groepje een aantal plaatjes. De kinderen leggen de plaatjes in de juiste volgorde en vertellen de groep hun verhaal.

Deze werkvorm is onder andere geschikt na het voorlezen van een verhaal. Kopieer enkele afbeeldingen uit het boek en laat de kinderen het verhaal in de juiste volgorde leggen.

Papegaaienspel

Vertel een kort verhaaltje over het geleerde onderwerp, de kinderen zeggen dit om beurten of samen na.

Plaatsbepaling op je plek

Oefen de plaats bepalende begrippen (op, onder, voor, achter, naast, links van, rechts van, in) door elk kind materiaal dat bij de activiteit past te geven. Geef de kinderen opdrachten met dit materiaal, waarbij ze de plaats bepalende begrippen oefenen.

Fluister-doorgeefspel

Eén leerling fluistert een woord of zin in het oor van een ander kind, waar na dit kind het weer door fluistert aan een ander kind.

Wie ben ik

Hoe zet je Wie ben ik in?

- Start Wie ben ik? door de woordkaarten met de afbeeldingen naar beneden op tafel neer te leggen.
- Plaats een hoedenstrook op je hoofd, pak zonder te kijken één woordkaart van tafel en bevestig deze met een knijper vast op de hoed.
- Vertel de kinderen dat zij niet mogen verklappen welk dier jij straks op je hoed zet, omdat jij gaat proberen dit te raden.
- Stel gesloten vragen aan de kinderen waar zij alleen ja of nee op mogen beantwoorden. Dit is bijzonder lastig voor kleuters, in hun enthousiasme vertellen ze vaak meer dus daarom heb ik bewust de keuze gemaakt om de kinderen te laten reageren met 'waar – niet waar'. Dit is ook een coöperatieve werkvorm waarbij de kinderen hun duim omhoog of hun duim naar beneden doen als reactie op jouw vraag.
- Wanneer je dit een aantal keer hebt gespeeld, is een goede vervolgstap een kind op jouw stoel plaats te laten nemen. Zet een kaartje vast op de hoedenstrook en laat het kind nu de vragen stellen.
- Een volgende stap is de uitvoering in de kleine kring.
- Een laatste stap zou kunnen zijn om bij alle kinderen een woordkaart op hun rug vast te maken (of te zorgen voor heel veel hoedenstroken!) met bijvoorbeeld een knijper of plakband. Ieder kind moet dan raden wie hij of zij is. Laat de kinderen door elkaar lopen en door middel van een hand omhoog-tweetal een maatje vinden om een vraag aan te stellen. De vragen mogen alleen met ja of nee beantwoord worden. Om snelheid in het spel te houden, kun je zorgen voor meerdere kaartjes. Zo kan ieder kind meteen weer meespelen als het kaartje geraden is.

Op zoek naar ...

Nadat je de kinderen een korte instructie hebt gegeven over bijvoorbeeld het seriëren van stukjes touw, geef je elk kind materiaal (een stuk touw) uit de les. Deel het materiaal uit terwijl de kinderen in de kring zitten en vertel hen dat ze ervoor zorgen dat niemand ziet wat ze krijgen. Wanneer iedereen wat heeft, geef je de opdracht. Bijvoorbeeld:

- Ga naar iemand op zoek die een stuk touw heeft dat net zo lang is als dat van jou.
- Vorm een groepje van vijf kinderen met een stuk touw dat verschilt in lengte en ga op een rij staan van kort naar lang.

- Geef vijf kinderen die elk een andere lengte touw hebben een vaste plek in het lokaal.

Vraag de groep op zoek te gaan naar het kind dat het stuk touw heeft dat even lang, langer of juist korter is als dat van hen.

Wanneer alle kinderen hun plek gevonden hebben, controleer je samen of iedereen op de juiste plek staat.

Deze werkvorm kun je tijdens allerlei activiteiten inzetten. Je kunt de kinderen een stuk van een afbeelding geven en de kinderen op zoek laten gaan naar de andere stukken. Je kunt hen een afbeelding behorend bij een seizoen geven en groepjes laten vormen op seizoen, een getal geven en de kinderen op zoek laten gaan naar hetzelfde getal of juist een getal dat één meer of één minder is, groepjes laten vormen van 1 tot en met 5 enzovoorts.

Woorden wisselen

Na een instructie van een woordenschat les, bijvoorbeeld over de seizoenen, geef je elk kind een woordkaart. De kinderen lopen met hun woordkaart door de kring. Als ze elkaar tegenkomen, wisselen ze informatie uit. Wanneer dit juist gebeurt, wisselen ze van kaart en lopen verder naar een ander kind.

Bijvoorbeeld:

- De kinderen vertellen elkaar wat er op hun kaart te zien is. Ze benoemen het woord en ruilen van kaart.
- De kinderen vertellen elkaar iets over dat wat op hun kaart te zien is. Ze geven de definitie en ruilen van kaart.
- De kinderen vertellen elkaar bij welk seizoen de afbeelding op hun kaart hoort. Daarna ruilen ze van kaart.

Beurtgooi

De leerlingen gooien na hun beurt (in hun tafelgroepje) de bal door.

De stappen.

1. Ieder tafelgroepje heeft een balletje.

2. De leerkracht vertelt de regels:

Je gooit voorzichtig.

Je zorgt dat de ander klaar is om te vangen. Je maakt oogcontact en noemt de naam.

Je gooit niet terug naar de leerling van wie jij het balletje krijgt.

Probeer allemaal even vaak de beurt te krijgen.

3. De leerkracht geeft de opdracht. De opdracht is een gespreksonderwerp of vraag, waarop een kort antwoord gegeven kan worden.

4. Leerling A noemt een antwoord / idee en gooit het balletje naar een groepsgenoot.

5. De groepsgenoot vangt en noemt ook een antwoord / idee.

6. Zo gaan alle tafelgroepjes door tot de leerkracht een stopteken geeft.

Mix & koppel

De kinderen krijgen een kaartje. Op dit kaartje staat iets wat bij het kaartje van een ander hoort, bijvoorbeeld jonge dieren en hun moeders of getallen en getalsymbolen. De kinderen lopen door de kring. Ze kijken naar de kaartjes van de kinderen die ze tegenkomen. Als ze een koppel vormen, gaan ze bij elkaar staan. Ga door tot alle koppels gevormd zijn.

Denken - delen - uitwisselen

De kinderen krijgen een opdracht of vraag. Ze denken hier kort over na en wisselen vervolgens informatie uit in tweetallen. Hierna worden de antwoorden klassikaal uitgewisseld.

Deze werkvorm is tijdens elke activiteit in te zetten. Je stelt de klas een vraag en laat de kinderen geen vingers opsteken, maar kort met elkaar overleggen.

Ook voor het begrijpend luisteren is deze werkvorm heel geschikt. Je leest een prentenboek voor en stelt op een gegeven moment de vraag: 'Wat denk je dat er nu gebeurt?' De kinderen denken even na, vertellen dit aan elkaar en vervolgens komen enkele antwoorden terug in de groep.

Flitsen

De kinderen gaan in tweetallen tegenover elkaar zitten. Het ene kind flitst de opdracht, het andere kind geeft antwoord.

Mogelijkheden zijn: woordkaarten van woorden die tijdens de woordenschatlessen aangeboden zijn flitsen en het woord benoemen, een aantal flitsen met je vingers en tellen hoeveel vingers er opgestoken worden, getallen flitsen, woordkaarten flitsen en vertellen wat de eerste klank van het woord is, woordkaarten flitsen en vertellen wat er op dit woord rijmt.

Om de beurt / Tweepraat

De kinderen zitten in tweetallen of kleine groepjes bij elkaar. Stel een vraag, bijvoorbeeld: Welke dieren hebben vier poten? Wat hoort bij de winter? Wat kan rollen? Wat hangt er in de kledingkast?

De kinderen mogen even nadenken en geven daarna om de beurt antwoord. Geef ze iets in hun hand dat het groepje rond gaat. Wie het voorwerp in zijn hand heeft, mag antwoord geven. Zo zien de kinderen wie er aan de beurt is.

Imiteer

De kinderen zitten in tweetallen tegenover elkaar. Het ene kind maakt of tekent iets wat het andere kind namaakt. Als dit goed gaat, plaats je een schot tussen de twee kinderen. Het ene kind vertelt het andere kind wat hij moet doen. Lukt het om hetzelfde te maken?

Binnenkring - buitenkring

Maak een binnenkring en een buitenkring. De kinderen zitten nu tegenover elkaar. Stel een open vraag. De kinderen die tegenover elkaar zitten, wisselen informatie met elkaar uit. Op jouw teken schuiven de kinderen uit de binnenkring een plek op en wisselen informatie met het volgende kind uit.

Deze werkvorm is goed in te zetten als weekendkring. Laat de kinderen elkaar iets over hun weekend vertellen. Vraag vervolgens klassikaal of de kinderen kunnen vertellen wat het andere kind hen vertelde.

Wandel - Wissel uit

De kinderen lopen door de kring. Op jouw teken staan ze stil. Ze gaan bij het kind dat nu het dichtst bij hen staat staan. Stel een vraag of geef een opdracht. De kinderen wisselen informatie uit of voeren de opdracht uit.